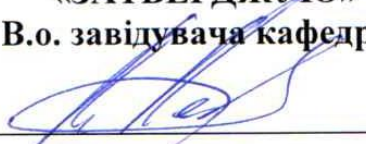

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

Факультет математики, природничих наук та технологій
Кафедра менеджменту та підприємництва

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. завідувача кафедри**

 О.М. Левченко

« 15 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.29 Міжнародна економіка

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Економічна безпека

(назва)

Форма навчання денна

(денна, заочна,)

Робоча програма навчальної дисципліни Міжнародна економіка розроблена на основі освітньо-професійної програми Економічна безпека, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня першого (бакалаврського) за спеціальністю 051 Економіка

Розробники: Бондар Ю.А. – к.е.н. доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри Менеджменту та підприємництва

Протокол від «15» Серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри д.екон. н., професор

(підпис)

Левченко О.М.
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни Міжнародна економіка для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 Економіка за першим (бакалаврськими) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. 18 с.

© Бондар Ю.А. 2024 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2024 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: <u>051 Економіка</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
		4-й	-
Семестр			
7-й, 8-й		-	
Загальна кількість годин – 165	Освітня програма: <u>Економічна безпека</u> (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3		36 год.	-
	Практичні, семінарські		
	36 год.	-	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
	93 год.	-	
	Індивідуальні завдання:		
	- год.		
	Вид контролю:		
іспит			
	Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Міжнародна економіка» полягає у формуванні у студентів системного розуміння сучасних тенденцій і механізмів функціонування світової економіки, розвитку навичок аналізу міжнародних економічних процесів і взаємозв'язків, а також застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань у сфері міжнародного бізнесу, торгівлі та економічної політики.

Основними **завданнями** дисципліни є з'ясування:

- ознайомлення з ключовими концепціями, принципами міжнародної економіки;
- розуміння механізмів функціонування світових ринків товарів, послуг, капіталів і робочої сили;
- вивчення тенденцій глобалізації, регіоналізації та їх впливу на національні економіки;
- аналіз сучасних міжнародних економічних відносин і структур;
- формування вмінь аналізувати дані міжнародної торгівлі, інвестиційних потоків і валютних ринків;
- використання знань у професійній діяльності в міжнародних компаніях, фінансових установах або державних органах.

У **результаті** вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

Знати: основні концепції, принципи та моделі міжнародної торгівлі та економічного співробітництва; закони та закономірності розвитку світової економіки; структуру і механізми світової економіки; міжнародну торгівлю та інвестиції; функції, завдання та механізми роботи міжнародних організацій; глобальні економічні процеси; інструменти міжнародної економічної політики.

Вміти: досліджувати тенденції розвитку світової економіки, міжнародної торгівлі, фінансових ринків та інвестицій; інтерпретувати економічні показники, пов'язані зі світовою торгівлею, інвестиціями, валютними курсами тощо; аналізувати ефективність державної зовнішньоекономічної політики; розробляти стратегії участі в міжнародних ринках; використовувати інструменти аналізу і прогнозування для прийняття рішень у сфері міжнародного бізнесу, торгівлі та інвестицій; визначати оптимальні шляхи взаємодії з міжнародними організаціями та партнерами; вирішувати проблеми, пов'язані з адаптацією підприємств до умов світового ринку.

Бути ознайомленим: з сучасними теоріями міжнародної економіки; структурою та функціонуванням світової економіки; з діяльністю сучасних міжнародних організацій; глобальними економічними тенденціями; методами міжнародного економічного аналізу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувача вищої освіти мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні	Спеціальні (фахові)
ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9 Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.	ФК1 Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. ФК5 Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. ФК8 Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудоуних відносин.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 4 Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 9 Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 21 Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН24 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.

Тема 1 Міжнародна економічна система

МЕВ як економічна категорія. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку. Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Види та форми МЕВ, їх взаємозв'язок.

Світове господарство (СГ): сутність, елементи і суб'єкти, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Міжнародний поділ праці (МПП) - вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Тема 2 Міжнародна економічна діяльність

Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.

Економічне середовище функціонування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Економічні регулятори МЕВ.

Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Центробіжні тенденції в МЕВ. Роль міжнародних рейтингів в оцінці стану економічного середовища.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Правові регулятори МЕВ. 4.2.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту й інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.

Система національних рахунків (СНР) як система взаємозалежних показників розвитку економіки на макрорівні. Поняття та особливості визначення валового внутрішнього продукту, валового національного продукту (ВНП), ВНП на душу населення, національного доходу (НД), індексу суспільного розвитку країни, рейтингу конкурентоздатності країни.

Тема 3 Світовий ринок товарів і послуг

Сутнісна характеристика світового ринку. Територіальна структура світового ринку. Функціональна структура світового ринку. Риси й особливості розвитку світового ринку товарів та послуг.

Основні методи міжнародної торгівлі: торгівля напряму та через посередників. Переваги залучення посередників. Види посередницьких операцій і відповідні їм види угод.

Загальна характеристика інституціональних посередників. Поняття, функції та різновиди міжнародних товарних бірж. Товари, що традиційно є предметом біржового обороту. Види і цілі біржових угод. Міжнародні аукціони, як метод збуту реальних товарів зі строго індивідуальними властивостями. Види і способи ведення аукціонних торгів. Міжнародні торги, як метод розміщення замовлень купівлі-продажу або підяду. Етапи проведення та особливості міжнародних торгів.

Концепції міжнародної торгівлі: політика вільної торгівлі та протекціонізму. Тарифне і нетарифне регулювання торговельно-економічних відносин.

Тема 4 Світовий фінансовий ринок

Сутність, передумови створення та структура світового фінансового ринку. Функції світового фінансового ринку. Характеристика ринку грошей, ринку банківських кредитів, ринку короткотермінових фінансових активів, валютного ринку, ринку цінних паперів. Основні форми регулювання світового фінансового ринку. Типи міжнародних фінансових ринків. Основні суб'єктами міжнародного фінансового ринку. Джерела фінансових ресурсів та активи фінансових інститутів.

Тема 5 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни частки головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну.

Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємства. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Міжнародні стратегічні альянси (МСА). Роль МСА у сучасному науково-технічному міжнародному співробітництві. Вільні економічні зони (ВЕЗ).

ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішньокорпоративного обміну.

Тема 6 Міжнародні кредитні відносини

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів. Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн.

Тема 7 Міжнародний науково-технічний обмін

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЄВ. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів. Співробітництво у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.

Тема 8 Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих.

Розділ 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки.

Тема 9 Світова валютна система

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти й її види. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Валютні операції. Види валютних операцій. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Валютні ризики і методи валютного

страхування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Основні елементи національної валютної системи.

Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Тема 10 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій

Визначення валютного курсу. Валютний курс як співвідношення попиту та пропозиції на валютному ринку. Валютний курс як інструмент зв'язку між вартісними показниками національного та світового ринку. Курсові співвідношення валют. Вплив валютного курсу національної грошової одиниці на експортні та імпорتنі операції. Валютний демпінг, його негативний вплив на економічний розвиток країни. Класифікатор іноземних валют. Основні групи факторів, що впливають на валютний курс: соціологічні, екологічні, політичні, економічні. Фундаментальні фактори впливу на валютний курс. Паритет купівельної спроможності валют. Правило однієї ціни. Абсолютний та відносний паритети купівельної спроможності. Методи обчислення відносного паритету купівельної спроможності: ціновий метод та метод ефективних виробничих витрат. Валовий національний продукт як фактор впливу на валютний курс національної грошової одиниці. Рівень реальних процентних ставок як фактор впливу на валютний курс.

Тема 11 Міжнародні розрахунки

Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб в українських банках. Загальна схема відкриття валютного рахунка в уповноваженому банку. Структура номера рахунка. Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-резидентів. Порядок обов'язкового продажу підприємствами частини валютної виручки через уповноважені банки. Відкриття та ведення валютних рахунків юридичних осіб-нерезидентів. Режими ведення валютних рахунків юридичних осіб-нерезидентів.

Сутність кореспондентських відносин між комерційними банками. Форми кореспондентських відносин. Типи кореспондентських відносин. Кореспондентські рахунки. Рахунок «лоро». Рахунок «ностро». Клірингові операції.

Способи платежу: готівковий, авансовий, платіж у кредит. Комерційний кредит. Уніфіковані правила з договірних гарантій. Кредитні засоби платежу. Кредитні гроші. Чек, його форма. Положення про чеки. Індосамент. Види чеків. Гарантії по чеках. Вексель. Положення про переказний та простий векселі. Форма векселя. Форма банківського переказу. Основні форми міжнародних розрахунків. Авансовий платіж. Акредитивна форма розрахунку. Види акредитивів. Безвідкличний акредитив. Оплата після відвантаження. Документарне інкасо. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків.

Тема 12 Платіжний баланс

Платіжний баланс (ПБ), як відображення усіх операцій, зв'язаних з міжнародними розрахунками країни. Критерії та принципи розрахунку ПБ.

Структура платіжного балансу згідно з методикою МВФ. Баланс поточних операцій: експорт, імпорт, чистий дохід від інвестицій, послуги, платежі, разові односторонні платежі. Баланс руху капіталу: чистий відтік капіталу, чистий приплив капіталу. Баланс офіційних розрахунків, напрями руху валютних резервів країни. Правило віднесення статей платіжного балансу до дебету або кредиту. Дефіцит та профіцит платіжного балансу, його вплив на валютний курс національної грошової одиниці.

Тема 13 Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) - закономірність розвитку світового господарства і МЄВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні ознаки. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЄВ. Головні учасники й організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань. Економічні ефекти інтеграції.

Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання економічно розвинених країн. Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку.

Північноамериканська економічна інтеграція. Формування Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних угруповань. Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції.

Тема 14 Глобалізація економічного розвитку

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Глобальні інвестиційні цикли.

Тема 15 Інтеграція України у світову економіку

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.												
Тема 1 Міжнародна економічна система (International economic system)	13	4	4			5						
Тема 2 Міжнародна економічна діяльність	9	2	2			5						
Тема 3 Світовий ринок товарів і послуг	9	2	2			5						
Тема 4 Світовий фінансовий ринок	9	2	2			5						
Тема 5 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	9	2	2			5						
Тема 6 Міжнародні кредитні відносини	9	2	2			5						
Тема 7 Міжнародний науково-технічний обмін	9	2	2			5						
Тема 8 Міжнародна міграція робочої сили	9	2	2			5						
Разом за Розділом 1	76	18	18			40						
Розділ 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки.												
Тема 9 Світова валютна система (World monetary system)	15	4	4			7						
Тема 10 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій	11	2	2			7						
Тема 11 Міжнародні розрахунки	15	4	4			7						
Тема 12 Платіжний баланс	12	2	2			8						
Тема 13 Міжнародна економічна інтеграція	12	2	2			8						
Тема 14 Глобалізація економічного розвитку	12	2	2			8						
Тема 15 Інтеграція України у світову економіку	12	2	2			8						
Разом за Розділом 2	89	18	18			53						
Усього годин	165	36	36			93						

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.	
1	Тема 1 Міжнародна економічна система (International economic system)	4
2	Тема 2 Міжнародна економічна діяльність	2
3	Тема 3 Світовий ринок товарів і послуг	2
4	Тема 4 Світовий фінансовий ринок	2
5	Тема 5 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
6	Тема 6 Міжнародні кредитні відносини	2
7	Тема 7 Міжнародний науково-технічний обмін	2
8	Тема 8 Міжнародна міграція робочої сили	2
	Розділ 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки.	
9	Тема 9 Світова валютна система (World monetary system)	4
10	Тема 10 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій	2
11	Тема 11 Міжнародні розрахунки	4
12	Тема 12 Платіжний баланс	2
13	Тема 13 Міжнародна економічна інтеграція	2
14	Тема 14 Глобалізація економічного розвитку	2
15	Тема 15 Інтеграція України у світову економіку	2
	Разом	36

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.	
1	Тема 1 Міжнародна економічна система (International economic system)	4
2	Тема 2 Міжнародна економічна діяльність	2
3	Тема 3 Світовий ринок товарів і послуг	2
4	Тема 4 Світовий фінансовий ринок	2
5	Тема 5 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
6	Тема 6 Міжнародні кредитні відносини	2
7	Тема 7 Міжнародний науково-технічний обмін	2
8	Тема 8 Міжнародна міграція робочої сили	2
	Розділ 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки	
9	Тема 9 Світова валютна система (World monetary system)	4
10	Тема 10 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-	2

	розрахункових та валютних операцій	
11	Тема 11 Міжнародні розрахунки	4
12	Тема 12 Платіжний баланс	2
13	Тема 13 Міжнародна економічна інтеграція	2
14	Тема 14 Глобалізація економічного розвитку	2
15	Тема 15 Інтеграція України у світову економіку	2
	Разом	36

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання

(не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.3.2 заочна форма навчання

(не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.	
1	Тема 1 Міжнародна економічна система (International economic system)	5
2	Тема 2 Міжнародна економічна діяльність	5
3	Тема 3 Світовий ринок товарів і послуг	5
4	Тема 4 Світовий фінансовий ринок	5
5	Тема 5 Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	5
6	Тема 6 Міжнародні кредитні відносини	5
7	Тема 7 Міжнародний науково-технічний обмін	5
8	Тема 8 Міжнародна міграція робочої сили	5
	Розділ 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки.	
9	Тема 9 Світова валютна система (World monetary system)	7
10	Тема 10 Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій	7
11	Тема 11 Міжнародні розрахунки	7

12	Тема 12 Платіжний баланс	8
13	Тема 13 Міжнародна економічна інтеграція	8
14	Тема 14 Глобалізація економічного розвитку	8
15	Тема 15 Інтеграція України у світову економіку	8
	Разом	66

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (навчальним планом не передбачено)

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни Основи підприємництва та культура бізнесу передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
  - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
  - наочні (презентація, демонстрування);
  - практичні методи (вправи; практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
  - метод проблемного викладу матеріалу;
  - моделювання життєвих ситуацій;
  - мозковий штурм;
  - метод опори на життєвий досвід;
  - навчальної дискусії.
- 3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
  - усного контролю;
  - письмового контролю;
  - самоконтролю та взаємоконтролю;
  - рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- іспит;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- розрахункові роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань здобувача ВО є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань практичного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю здобувач ВО має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння здобувачем ВО програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100- бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної роботи – до 60 балів (за виконання практичних завдань, тестових завдань, включаючи самостійну роботу) та 40 балів за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль. іспит

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

- **«відмінно»** – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, вільно володіє державною мовою;

- **«добре»** – студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, аргументовано викладає його; вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставлені питання; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час виконання практичного завдання та самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна; вільно володіє державною мовою;

- **«задовільно»** – студент в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, на недостатньому рівні володіє державною мовою;

- **«незадовільно»** – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає навчальний матеріал під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, відсутні мислення та сформованість практичних навичок.

4.8. Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти

Результати навчання, здобуті здобувачами ВО шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством та регламентовано ПОРЯДКОМ визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, затвердженого вченою радою університету (протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.). (<https://shorturl.cusu.edu.ua/6h>).

4.9. Перелік програмових питань для самоконтролю:

- 1 Якою є структура міжнародної економіки?
- 2 Надайте характеристику функціональним та економічним рівням розвитку МЄВ.
- 3 Визначте основні методи формування системи міжнародних економічних відносин.
- 4 Дайте характеристику рівням розвитку МЄВ: територіальні, за суб'єктами діяльності.
- 5 Проаналізуйте головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.
- 6 Охарактеризуйте країни, що розвиваються: поняття, загальні ознаки та місце у світовій економіці.
- 7 Надайте характеристику окремих угруповань країн у СГ і МЄВ.
- 8 Охарактеризуйте поняття середовища МЄВ, його структура й особливості
- 9 Опишіть економічне середовище функціонування МЄВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку.
- 10 Охарактеризуйте міжнародний поділ праці (МПП), як вихідна основа розвитку СГ і МЄВ
- 11 Опишіть МПП як форму прояву суспільного поділу праці
- 12 Визначте головні організаційно-економічні форми втілення МПП.
- 13 Дайте характеристики міжнародній спеціалізації виробництва
- 14 Розкрийте зміст системи міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.
- 15 Охарактеризуйте міжнародну торгівлю як форму МЕ
- 16 Розкрийте зміст причини і наслідків збільшення взаємної торгівлі економічно розвинених країн
- 17 Охарактеризуйте значення світового ринку послуг, передумови його формування
- 18 Опишіть специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.
- 19 Охарактеризуйте масштаби, рівень і динаміка розвитку СП.
- 20 Опишіть Роль фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва.
- 21 Охарактеризуйте поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку
- 22 Опишіть роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів.
- 23 Дайте характеристику діяльності Міжнародної організації праці (МОП)
- 24 Дайте характеристику Міжнародній організації з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих
- 25 Надайте характеристику впливу міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.
- 26 Охарактеризуйте передумови науково-технічного співробітництва (НТС).
- 27 Розкрийте зміст співробітництва у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи
- 28 Охарактеризуйте платіжний і розрахунковий баланси, їх структуру
- 29 Проаналізуйте еволюцію ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах
- 30 Розкрийте зміст національної, міжнародної і світової валютних систем, їх сутність, елементи.
- 31 Охарактеризуйте валютно-фінансова система країн ЄС

- 32 Дайте характеристику методам регулювання платіжного балансу
- 33 Проаналізуйте чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку
- 34 Охарактеризуйте міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
- 35 Розкрийте зміст транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів.
- 36 Дайте характеристику формам, структурі і масштабам зовнішньої заборгованості.
- 37 Надайте характеристику інструментам управління зовнішнім боргом країн.
- 38 Охарактеризуйте сутність, цілі і значення МЕІ, основні ознаки.
- 39 Опишіть інституціональну структуру і політико-правові механізми ЄС
- 40 Визначте міжнародну економічну інтеграцію (МЕІ) - закономірність розвитку світового господарства і МЄВ.
- 41 Опишіть етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань
- 42 Дайте характеристики основним економічним угрупованням країн Африки.
- 43 Розкрийте зміст розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах
- 44 Надайте характеристику економічній інтеграції країн Латинської Америки
- 45 Охарактеризуйте поняття «міжнародні економічні організації» (МЄО).
- 46 Проаналізуйте головні функції, принципи і методи діяльності МЄО, механізм управління, фінансові кошти
- 47 Розкрийте зміст діяльності Банку міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин.
- 48 Розкрийте зміст досягненню експортно-імпоротної збалансованості
- 49 Визначте трансформацію структури зовнішньої торгівлі.
- 50 Опишіть головні напрями розвитку МЄВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин
- 51 Опишіть поглиблення інтернаціоналізації СГ
- 52 Визначте рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми
- 53 Опишіть глобалізацію економічного розвитку і роль МЄВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки
- 54 Дайте характеристику світовій економічній рівновазі, механізму її регулювання
- 55 Розкрийте зміст міжнародних економічних аспектів вирішення екологічних проблем

4.10. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль за розділом 1. Міжнародна економіка – підсистема світового господарства.									Іспит (макс.)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	разом		
11	7	7	7	7	7	7	7	60	40	100

Поточний контроль за розділом 2. Світова валютна система та міжнародні розрахунки.								Іспит (макс.)	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	разом		
13	7	12	7	7	7	7	60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	
82-89	добре	

74-81		зараховано
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна література

1. Бестужева С.В. Міжнародна економіка:опорний конспект лекцій URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4646>
2. Бестужева С. В., Козуб В.О., Проскурніна Н.В., Вовк В.А., Доброскок Ю.Б. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 166 с.
3. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України: навч.-практ. посіб. С. В. Бестужева. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 197 с.
4. Бондар Ю.А. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник. Кропивницький : ЛА НАУ, 2023. 175 с.
5. Задоя А.О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с.
6. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: практикум С.В. Бестужева, В. А. Вовк, С. В. Громенкова [та ін.]. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 165 с.
7. Міжнародна економіка: підручник Герасимчук В.Г., Войтко С.В., Серебренніков Б.С., Сакалош Т.В. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 532 с.

Допоміжна література

1. Бондар Ю.А. Міжнародні економічні відносини: збірник типових задач та творчих завдань для практичних занять. Кіровоград: КЛА НАУ, 2015. 73с.
2. Бондар Ю.А., Термінологічний словник з дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Кропивницький : ЛА НАУ, 2021. 51 с.
3. Бондар Ю.А., Легінькова Н.І., Фабрика І.В. Експортний потенціал підприємства: сутність, принципи, формування та умови максимізації. Вісник післядипломної освіти «Серія «Соціальні та поведінкові науки». Київ. №16(45). 2021. С. 125-140. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/16_45_2021/social/Bulletin_16_45_Social_and_behavioral_sciences_Bondar_Lehinkova_Fabryca.pdf
4. Бондар Ю.А., Легінькова Н.І. Економіко-правові механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2022. №3(80). С. 27-40. <https://www.daemmt.odessa.ua/index.php/daemmt/article/view/421> DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-37-50>
5. Бондар ЮА, Жовновач Р.І., Метіль Т.К., Бондаренко І.В. Економічне стратегування реалізації сценаріїв корпоративної інтеграції акціонерних товариств України. Вісник економічно науки України. 2022. №2. С. 101-107 DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2\(43\).101-107](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.2(43).101-107)
6. Гуцалюк О.М., Бондар Ю.А. Вибір технологій управління корпоративною інтеграцією промислових підприємств. . Науковий вісник Івано – Франківського національного технічного університету нафти та газу. Івано – Франківськ, 2023. Вип.2(28). С.41-51 DOI: 10.31471/2409-0948-2023-2(28)-41-51

7. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ, 2021. 493 с.

8. Євроінтеграційний вимір національної економіки України : моногр. / Ред. В. М. Тарасевич. Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. 170 с

9. Сучасна міжнародна економіка : підручник / В. В. Білоцер-ківець, О. О. Завгородня, О. В. Летуча та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 386 с.

10. Глобальні проблеми сучасності : підручник / [В. С. Бакіров, А. П. Голюков, О. В. Азаренкова та ін.] ; за ред. В. С. Бакірова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 632 с.

11. Швед В.В., Закладний О.А. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посіб. Вінниця, 2017. 224 с.

12. HUTSALIUK Oleksii, BONDAR Iuliia, PETLENKO Tetiana Determination of the directions of the genesis of trade cooperation and the world economy in the conditions of neoprotectionism. Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2023. Том 27. № 3–4

13. Hutsaliuk O., Bondar I., Popov O. Forming of investment attractiveness and providing of economic efficiency of corporate integration association. Економічний вісник Донбасу. № 2(68). 2022. С. 79-86

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Верховна рада України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
2. Електронна бібліотека стандартів і нормативів URL: <http://www.e-gost.org.ua>
3. Державна служба статистики України: URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України URL: <http://www.me.gov.ua>
6. Міністерство інфраструктури України URL: <http://www.mtu.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Національний банк України URL: <http://www.bank.gov.ua>
9. Національний інститут стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://imf.org>
11. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. URL: <http://iom.org>
12. Офіційний сайт Світового банку. – Режим доступу URL: <http://worldbank.org>
13. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://wto.org>
14. Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. URL: ec.europa.eu/eurostat

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office - Microsoft PowerPoint;
- Microsoft Word;
- Microsoft Excel.
2. Глобальна мережа Internet.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка».